

การวิเคราะห์โครงสร้างและพฤติกรรมการแข่งขันของนิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม และสวนอุตสาหกรรมในประเทศไทย

กัญญาภัค ตรังคินีนาถ^{1*} จรินทร์ เจริญศรีวัฒนกุล¹

Received : July 26, 2019

Revised : October 12, 2019

Accepted : December 23, 2019

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างและพฤติกรรมการแข่งขันของนิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม และสวนอุตสาหกรรมในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2556-2560 ของธุรกิจรายใหญ่ 4 ธุรกิจ ได้แก่ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย บริษัท อมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท นวนคร จำกัด (มหาชน) และบริษัท สวนอุตสาหกรรมโรจนะ จำกัด (มหาชน) โดยวิเคราะห์ความไม่เท่าเทียมกันของ 4 ธุรกิจดังกล่าว ซึ่งจะพิจารณาจากเส้น Lorenz curve และค่า Gini-coefficient สำหรับการวิเคราะห์ระดับการกระจุกตัว ใช้เครื่องมือวัด 2 วิธีคือ อัตราส่วนการกระจุกตัว (concentration ratio--CR) และอัตราส่วนขนาดของหน่วยธุรกิจ (size ratio--W) รวมทั้งพฤติกรรมการแข่งขันทางการตลาดและด้านกลยุทธ์ที่ไม่ใช่ราคา

ผลการศึกษาพบว่า การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และ บริษัท อมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด(มหาชน) ครองส่วนแบ่งตลาดสูงที่สุด เมื่อรวมกันแล้วคิดเป็นร้อยละ 64 ของมูลค่ารวมทั้งตลาด แสดงว่าทั้งสองธุรกิจนี้มีอำนาจการผูกขาดสูง ผลการวิเคราะห์ความไม่เท่าเทียมกัน พบว่า เส้น Lorenz curve มีความโค้งเพิ่มขึ้น และห่างจากเส้นทแยงมุม ค่า Gini-coefficient มีค่าเท่ากับ 0.32 แสดงว่า อุตสาหกรรมนี้มีความแตกต่างของขนาดเล็กน้อย สำหรับค่า CR₂ มีค่ามากกว่าร้อยละ 67 แสดงว่า ธุรกิจนี้มีการกระจุกตัวสูง การแข่งขันมีน้อย จึงทำให้เกิดการผูกขาดสูง และ ค่า W มีค่าน้อยกว่า 16 แสดงว่า ขนาดของธุรกิจมีความใกล้เคียงกัน จากผล CR₂ มีค่าสูงและ W₂ มีค่าต่ำ แสดงว่า ในธุรกิจนี้มีระดับการแข่งขันต่ำ ขนาดของธุรกิจมีความแตกต่างกันเล็กน้อย และจากการศึกษาพฤติกรรมการแข่งขันทางการตลาดและด้านกลยุทธ์ที่ไม่ใช่ราคา พบว่า ธุรกิจนี้มีการร่วมมือกันดำเนินธุรกิจระหว่างภาคเอกชนกับหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ในด้านการจัดหาที่ดินในอนาคตเพื่อรองรับนักลงทุน ส่วนด้านการส่งเสริมการขาย ภาคเอกชนจะร่วมกับหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ เพื่อทำการตลาดโดยตรง เช่น การใช้พนักงานที่มีความสามารถหลายภาษามานำเสนอผลิตภัณฑ์และบริการให้กับผู้ประกอบการที่สนใจ

คำสำคัญ : โครงสร้างและพฤติกรรมการแข่งขัน นิคม/เขต/สวนอุตสาหกรรม การกระจุกตัว

¹ หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

* ผู้นิพนธ์หลัก e-mail: owl1254_kanyapak@hotmail.com

THE ANALYSIS OF MARKET STRUCTURE AND COMPETITIVE MARKET BEHAVIOR OF INDUSTRIAL ESTATES INDUSTRIAL ZONES AND INDUSTRIAL PARKS IN THAILAND

Kanyapak Trankineenad^{1*} Jarin Charoensriwattanakul¹

Abstract

The purpose of this study was to analyze market structure and competition behavior among industrial estate, industrial operating zone and industrial park in Thailand during 2013 - 2017. Four major players of industrial property developer comprised of Industrial Estate Authority of Thailand, Amata Corporation PCL, Navanakorn PCL and Rojana Industrial Park PCL were analyzed for inequality depicting by Lorenz curve and Gini-coefficient. For the analysis of concentration degree, concentration ratio (CR) and size ratio (W) were measured accompanied with the study of competition behaviors and non-price strategies.

The study revealed that the top two players are Industrial Estate Authority of Thailand and Amata Corporation PCL which have enjoyed the market share of 64% aggregately. This indicated that these two players have the monopoly power in the market. Moreover, the analysis of Lorenz curve showed that the curve was increasing and moving away from the "line of equality". The Gini-coefficient was 0.32 represented slightly low inequalities, the CR₂ was higher than 67% representing a high concentration in the market, less competitive resulting for high monopolistic environment. The size ratio during the study period was less than 16 depicting that those four players were almost the same in term of business size. The interpretation of CR₂ and W₂ disclosed the fact that industrial property market had a low degree of competition and slightly differ in business size. For supporting a sales promotion, a cooperation among a private sector, the government agents and the state-owned enterprises are necessary to promote a direct sale channel. For example. Hiring employees with fluent in multi languages to present their products and services to the target customers.

Keywords : structure and competition behavior, estate/zone/park, concentration

---

¹ Faculty of Economics, Ramkhamhaeng University, Thailand

* Corresponding author, owl1254_kanyapak@hotmail.com

บทนำ

รัฐบาลมีนโยบายในการกระจายอุตสาหกรรมออกไปสู่ภูมิภาค เพื่อให้เป็นแหล่งรายได้ของประเทศ จึงต้องมีนิคมอุตสาหกรรมขึ้นมา เพื่อรองรับโรงงานอุตสาหกรรมที่จะตั้งอยู่ในภูมิกษณนั้นด้วย ซึ่งจะต้องมีโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น การมีโรงงานสำเร็จรูป คลังสินค้าสำเร็จรูป และการกำจัดมลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น ดังนั้น นิคมอุตสาหกรรมจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการเป็นฐานการผลิตให้กับอุตสาหกรรมไทยและนักลงทุนจากต่างประเทศที่สนใจเข้ามาลงทุนในประเทศไทย โดยการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมจะต้องเป็นการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม คือ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ซึ่งในปี พ.ศ. 2561 มีนิคมอุตสาหกรรมรวมจำนวน 55 แห่ง แบ่งเป็น นิคมอุตสาหกรรมที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยดำเนินการจัดตั้งเองจำนวน 13 แห่ง และนิคมอุตสาหกรรมที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยร่วมดำเนินงานกับภาคเอกชน จำนวน 42 แห่ง ซึ่งนิคมอุตสาหกรรมทั้งหมดกระจายอยู่ใน 16 จังหวัด

ปัจจุบันภาคเอกชนได้เข้ามามีบทบาทในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมมากขึ้น จึงทำให้ปัญหาด้านการขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานลดลง โดยแบ่งเอกชนเป็น 2 กลุ่มคือ เอกชนที่ไม่ได้ร่วมดำเนินงานกับการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งจัดตั้งในรูปแบบเขตอุตสาหกรรม และสวนอุตสาหกรรม และเอกชนที่ร่วมดำเนินงานกับการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยที่จัดตั้งในรูปแบบนิคมอุตสาหกรรม ที่ผ่านมารการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมของเอกชนที่ร่วมดำเนินงานกับการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย บางครั้งมักประสบปัญหาและไม่ประสบความสำเร็จในการจัดตั้งนิคมฯ เนื่องจากมีอุปสรรคในการดำเนินโครงการ ได้แก่ พื้นที่ที่มีปัจจัยเสี่ยงอาจเกิดสภาวะน้ำท่วม ผลตอบแทนจากการลงทุนไม่คุ้มค่านเนื่องจากราคาที่ดินในวันที่ซื้อมีราคาสูงขึ้นทำให้มีต้นทุนสูง สภาวะเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อให้ดำเนินโครงการต่อไม่ได้ การประกาศเป็นเขตนิคมอุตสาหกรรมถูกคัดค้านจากชุมชน พื้นที่จัดตั้งมีลักษณะทางกายภาพไม่เอื้อต่อการดำเนินโครงการ แผนพัฒนาจังหวัดไม่สนับสนุนอุตสาหกรรมของโครงการ ฯลฯ ทำให้เอกชนไม่สามารถดำเนินการจัดตั้งขึ้นเป็นนิคมอุตสาหกรรมได้ สำหรับการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมและสวนอุตสาหกรรมที่มีเอกชนเป็นเจ้าของและบริหารจัดการจะอยู่ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (board of investment--BOI) โดย BOI ได้มอบหมายให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมจังหวัดทำหน้าที่กำกับดูแล แต่ในการดำเนินงานมักประสบปัญหาด้านการแข่งขันทางการตลาดได้ จึงเป็นมูลเหตุของการศึกษา เพื่อให้การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรมและสวนอุตสาหกรรม สามารถดำเนินการได้อย่างมีมาตรฐาน ถูกต้องตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาลักษณะโครงสร้างและพฤติกรรมการแข่งขันของนิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม และสวนอุตสาหกรรมในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลแบบทุติยภูมิ (secondary data) ที่เปิดเผยในงบการเงิน ของนิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม และสวนอุตสาหกรรม โดยศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2556-2560 จากผู้ประกอบการที่มียอดขายมากที่สุด จำนวน 4 ธุรกิจ ได้แก่ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย บริษัท อมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท นวนคร จำกัด (มหาชน) และบริษัท สวนอุตสาหกรรมโรจนะ จำกัด (มหาชน)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้วัดโครงสร้างตลาด ได้แก่ ส่วนแบ่งตลาด เส้น Lorenz curve ค่าสัมประสิทธิ์ Gini-coefficient

2. เครื่องมือที่ใช้วัดการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม (industrial concentration) ได้แก่ อัตราการกระจุกตัว (concentration ratio--CR) และค่าอัตราส่วนขนาดของหน่วยธุรกิจ (size ratio--W)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ได้แก่ ข้อมูลด้านยอดขายที่ศึกษาจากงบการเงิน และข้อมูลอื่นๆ ที่ศึกษาจากรายงานประจำปี และบทความวิชาการ โดยสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ หนังสือ คู่มือ บทความวิชาการ และวารสารที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 วิธีคือ การวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

2.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) เป็นการศึกษาภาพรวมทั่วไปจากประวัติของธุรกิจ โดยพิจารณาจากยอดขายของธุรกิจ ทิศทางการพัฒนาของธุรกิจ และพฤติกรรม การแข่งขันในธุรกิจ

2.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) เป็นการวิเคราะห์ถึงโครงสร้างตลาด (market structure) โดยพิจารณาจากปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อโครงสร้างตลาด ได้แก่ ส่วนแบ่งตลาด เส้น Lorenz curve ค่าสัมประสิทธิ์ Gini-coefficient และการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม (industrial concentration) เพื่อวิเคราะห์การกระจุกตัวด้านตลาด (market concentration) โดยการวัดระดับการกระจุกตัว (measure of concentration) ด้วยเครื่องมือวัด 2 วิธีคือ อัตราส่วนการกระจุกตัว (concentration ratio--CR_n) (อำนาจพิเศษ มนุสข, 2541, หน้า 22-26) และค่าอัตราส่วนขนาดของหน่วยธุรกิจ (size ratio--W) (Evely & Little, 1960, p.512) ดังนี้

2.2.1 การวิเคราะห์โครงสร้างตลาด

(1) ส่วนแบ่งตลาด เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดอำนาจการผูกขาด ซึ่งจะบอกให้ทราบถึงโครงสร้างตลาดของผู้ขาย

(2) Lorenz curve และ Gini-coefficient เป็นการวัดในรูปสัดส่วน โดยแสดงออกมาในรูปความไม่เท่าเทียมกันหรือการกระจุกตัวเปรียบเทียบ โดยใช้ยอดขายในการพิจารณา เส้น Lorenz curve ที่มีลักษณะเป็นเส้นโค้ง หมายถึงการกระจายขนาดของส่วนแบ่งตลาดไม่เท่าเทียมกัน ถ้าเส้น Lorenz curve มีความโค้งมาก หมายความว่าธุรกิจมีความไม่เท่าเทียมกันมาก สำหรับเส้นทแยงมุมจะแสดงถึงการกระจายขนาดของส่วนแบ่งตลาดที่เท่าเทียมกัน ถ้าเส้น Lorenz curve เป็นเส้นทแยงมุม หมายความว่า การกระจายขนาดของส่วนแบ่งตลาดมีความเท่าเทียมกัน และเป็นลักษณะตลาดแบบแข่งขันน้อยราย

ส่วนค่า Gini-coefficient จะวัดถึงระดับของความไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งแสดงโดยสัดส่วนของพื้นที่ของการกระจุกตัวต่อพื้นที่ทั้งหมดภายใต้เส้นทแยงมุม ซึ่งจะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 กล่าวคือ ถ้ามีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าธุรกิจให้อุตสาหกรรมนี้มีระดับการกระจุกตัวสูง แต่ถ้ามีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่าธุรกิจให้อุตสาหกรรมนี้มีระดับการกระจุกตัวต่ำ

2.2.2 การวิเคราะห์การกระจุกตัวของอุตสาหกรรม

(1) อัตราส่วนการกระจุกตัว (concentration ratio--CR_n) คือ ร้อยละของอัตราส่วนแบ่งในการครองตลาดต่อส่วนแบ่งตลาดทั้งหมดของธุรกิจที่มีน้อยราย โดยเรียงลำดับจากธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ที่สุดและเรียงลงมาตามลำดับ

(2) ค่าอัตราส่วนขนาดของหน่วยธุรกิจ (size ratio--W) เป็นการแสดงถึงความแตกต่างในขนาดผลิตของหน่วยธุรกิจ (Evely & Little, 1960, p.512)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ร้อยละของส่วนแบ่งตลาด ร้อยละของส่วนแบ่งตลาดสะสม ค่าสัมประสิทธิ์ Gini-coefficient ค่า CR (อำนาจพิเศษ มนุษุช, 2541, หน้า 22-26) และค่า W (Evely & Little, 1960, p.512)

ผลการวิจัย

ส่วนแบ่งตลาด

การศึกษาส่วนแบ่งตลาดของนิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม และสวนอุตสาหกรรมในประเทศไทยของทั้ง 4 ธุรกิจดังกล่าว ระหว่างปี พ.ศ. 2556-2560 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ส่วนแบ่งตลาดของนิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม และสวนอุตสาหกรรม จำนวน 4 ธุรกิจ ระหว่างปี พ.ศ. 2556-2560

กลุ่มธุรกิจ	หน่วย : ร้อยละ									
	2556		2557		2558		2559		2560	
	ส่วนแบ่งตลาด	ส่วนแบ่งตลาดสะสม	ส่วนแบ่งตลาด	ส่วนแบ่งตลาดสะสม	ส่วนแบ่งตลาด	ส่วนแบ่งตลาดสะสม	ส่วนแบ่งตลาด	ส่วนแบ่งตลาดสะสม	ส่วนแบ่งตลาด	ส่วนแบ่งตลาดสะสม
การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	46.55	46.55	41.48	41.48	46.06	46.06	49.41	49.41	63.01	63.01
บริษัท อมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	33.49	80.04	42.77	84.25	18.97	65.03	21.45	70.86	15.74	78.75
บริษัท นวนคร จำกัด (มหาชน)	9.00	89.04	8.40	92.65	21.40	86.43	19.85	90.71	11.44	90.19
บริษัท สวนอุตสาหกรรมโรจนะ จำกัด (มหาชน)	10.96	100.00	7.35	100.00	13.57	100.00	9.29	100.00	9.81	100.00
รวม	100.00		100.00		100.00		100.00		100.00	

ที่มา จากการคำนวณ

ผลการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดในปี พ.ศ. 2556-2560 พบว่า การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยมีส่วนแบ่งตลาดสูงที่สุดคืออยู่ระหว่างร้อยละ 41-63 รองลงมาได้แก่ บริษัท อมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) มีส่วนแบ่งตลาดอยู่ระหว่างร้อยละ 15-43 บริษัท นวนคร จำกัด (มหาชน) มีส่วนแบ่งตลาดอยู่ระหว่าง

ร้อยละ 8-21 และ บริษัท สวนอุตสาหกรรมโรจนะ จำกัด (มหาชน) มีส่วนแบ่งตลาดอยู่ระหว่างร้อยละ 7-13 ตามลำดับ จะเห็นว่าการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และ บริษัท อมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) มีส่วนแบ่งตลาดรวมกันมากกว่าร้อยละ 64 แสดงว่าทั้งสองธุรกิจนี้มีอำนาจการผูกขาดสูง

Lorenz curve และ Gini-coefficient

Lorenz curve

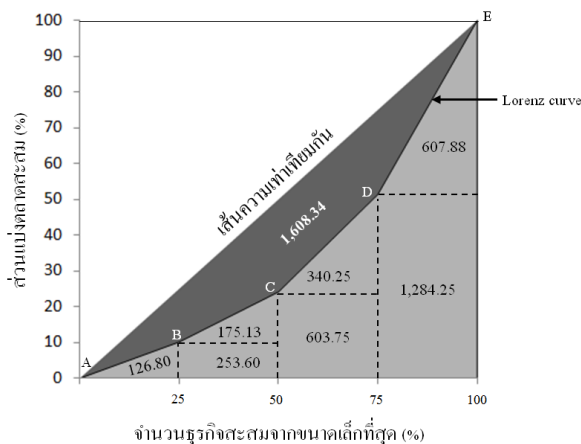
ผลศึกษาพบว่า เส้น Lorenz curve มีลักษณะโค้งเพิ่มขึ้น และห่างจากเส้นทแยงมุม แสดงว่าอุตสาหกรรมนี้มีการแข่งขันน้อย ดังภาพที่ 1 ซึ่งพิจารณาจากส่วนแบ่งตลาดและส่วนแบ่งตลาดสะสม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ส่วนแบ่งตลาด ส่วนแบ่งตลาดสะสม และพื้นที่ใต้ Lorenz curve

ธุรกิจ	ร้อยละ ส่วนแบ่งตลาด	ร้อยละ ของ ส่วนแบ่งตลาดสะสม	ร้อยละของ หน่วยธุรกิจสะสม	พื้นที่ สามเหลี่ยม ใต้เส้นโค้ง	พื้นที่ สี่เหลี่ยม ใต้เส้นโค้ง	พื้นที่ สามเหลี่ยม บวกพื้นที่ สี่เหลี่ยมใต้ เส้นโค้ง
บริษัท นวนคร จำกัด (มหาชน)	10.14	10.14	25	126.80	-	126.80
บริษัท สวนอุตสาหกรรมโรจนะ จำกัด (มหาชน)	14.01	24.15	50	175.13	253.60	428.73
บริษัท อมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	27.22	51.37	75	340.25	603.75	944.00
การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	48.63	100.00	100	607.88	1,284.25	1,892.13
รวม	100	-	-	1,250.06	2,141.60	3,391.66

ที่มา จากการคำนวณ

จากตารางที่ 2 นำไปแสดงเป็นเส้น Lorenz curve และค่า Gini-coefficient ของ 4 ธุรกิจ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 Lorenz curve

ค่า Gini-coefficient

ค่า Gini-coefficient ตามสัดส่วนของพื้นที่ของการกระจุกตัวต่อพื้นที่ทั้งหมดภายใต้เส้นทแยงมุม AE มีค่าเท่ากับ 0.32 แสดงว่า อุตสาหกรรมนี้มีความแตกต่างของขนาดเล็กน้อย ดังภาพที่ 1

ค่าอัตราส่วนการกระจุกตัว (concentration ratio—CR)

ผลการศึกษา ค่า CR₂ ซึ่งวัดอัตราการกระจุกตัวของธุรกิจ 2 รายใหญ่คือ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และ บริษัท อมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) พบว่า มีค่ามากกว่าร้อยละ 67 แสดงว่า นิคมอุตสาหกรรมมีการกระจุกตัวสูง การแข่งขันมีน้อย จึงทำให้เกิดการผูกขาดสูง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าการกระจุกตัวโดยวิธี CR และ W ของนิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม และสวนอุตสาหกรรมในประเทศไทย จำนวน 4 ธุรกิจ ระหว่างปี พ.ศ. 2556-2560

ปี พ.ศ.	CR ₂	W ₂
2556	80.04	4.01
2557	84.25	5.35
2558	65.02	1.86
2559	70.86	2.43
2560	78.75	3.71

ที่มา จากการคำนวณ

ค่าอัตราส่วนขนาดของหน่วยธุรกิจ (size ratio—W)

ผลการศึกษา ค่า W₂ ของธุรกิจ 2 รายใหญ่ดังกล่าว มีค่าน้อยกว่า 16 แสดงว่าขนาดของนิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม และสวนอุตสาหกรรมในประเทศไทย มีความใกล้เคียงกัน

เมื่อเปรียบเทียบกับค่า CR₂ กับค่า W₂ พบว่า ค่า CR₂ มีค่าสูง ในขณะที่ค่า W₂ มีค่าต่ำ แสดงว่า ลักษณะของนิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม และสวนอุตสาหกรรมที่ทำการศึกษาในประเทศไทย มีอำนาจผูกขาดสูง

การวิเคราะห์พฤติกรรมการแข่งขันทางการตลาดและกลยุทธ์ที่ไม่ใช่ราคา

ด้านพฤติกรรมการแข่งขัน พบว่า นิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม และสวนอุตสาหกรรมในประเทศไทย มีโครงสร้างตลาดแบบผูกขาด และเป็นตลาดผู้ขายน้อยราย เนื่องจากค่ากระจุกตัวค่อนข้างสูง ผู้นำตลาดมีอิทธิพลต่อตลาด สำหรับการแข่งขันในด้านที่ไม่ใช่ราคา มีปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดสภาพการแข่งขันคือ พื้นที่ทำเลที่ตั้งเป็นแหล่งที่มีศักยภาพ มีความพร้อมด้านระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ด้านการส่งเสริมการขายมีการร่วมกับหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจในการจัดงานแสดงพื้นที่อุตสาหกรรมให้นักลงทุนเห็นพื้นที่โครงการจำลอง การนำชมพื้นที่โครงการ และการใช้พนักงานขายที่มีความเชี่ยวชาญและสื่อสารได้หลายภาษา เช่น ภาษาจีน ญี่ปุ่น เกาหลี เป็นต้น ในการนำเสนอข้อมูลต่างๆ ของโครงการ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา โครงสร้างและพฤติกรรมการแข่งขันของนิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม และสวนอุตสาหกรรมในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2556-2560 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาด้านโครงสร้างของนิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม และสวนอุตสาหกรรมในประเทศไทย โดยพิจารณาจากธุรกิจรายใหญ่ 4 ธุรกิจ ซึ่งแบ่งการวิเคราะห์เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างตลาด โดยพิจารณาจากส่วนแบ่งตลาด เส้น Lorenz curve และค่า Gini-coefficient และการวิเคราะห์การกระจุกตัวของอุตสาหกรรม พิจารณาจากอัตราส่วนการกระจุกตัว (concentration ratio--CR) และอัตราส่วนขนาดของหน่วยธุรกิจ (size ratio--W) ผลการศึกษาพบว่า มีธุรกิจ 2 รายใหญ่คือ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และบริษัท อมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) มีส่วนแบ่งตลาดรวมกันมากกว่าร้อยละ 64 แสดงว่าทั้ง 2 ธุรกิจมีอำนาจผูกขาดสูง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างตลาด (วรดี จงอัญญากุล. 2554: 21) กล่าวไว้ว่า หากส่วนแบ่งตลาดยิ่งสูงขึ้นถึงช่วงระหว่าง 40-50 แสดงว่าธุรกิจนั้นมีระดับอำนาจการผูกขาดที่เพิ่มมากขึ้น เมื่อพิจารณาเส้น Lorenz curve พบว่า มีลักษณะโค้งเล็กน้อย แสดงว่าขนาดของธุรกิจมีความไม่เท่าเทียมกัน และค่า Gini-coefficient พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.32 แสดงว่า ขนาดของธุรกิจของอุตสาหกรรมนี้มีความแตกต่างกันเล็กน้อย ค่าอัตราส่วนการกระจุกตัว (concentration ratio--CR) พบว่า ค่า CR₂ เท่ากับ 80.04 84.25 65.02 70.86 78.75 ตามลำดับ ซึ่ง มีค่ามากกว่าร้อยละ 67 แสดงว่า นิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรมและสวนอุตสาหกรรมในประเทศไทย มีการกระจุกตัวสูง การแข่งขันมีน้อย จึงทำให้เกิดการผูกขาดสูง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม (อำนาจเพ็ญ มนุษุช. 2541: 27) เนื่องจากการกระจุกตัวสูงแสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการรายใหม่มีอุปสรรคในการแข่งขันมากหากสนใจจะเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมนี้และอัตราส่วนขนาดของหน่วยธุรกิจ (size ratio--W) มีค่า W₂ เท่ากับ 4.01 5.35 1.86 2.43 3.71 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 16 แสดงว่า ขนาดของธุรกิจมีความใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ญัฐนันท์ เมธาเกษตร. (2557) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง โครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของอุตสาหกรรมนมโคพร้อมดื่ม พบว่า อุตสาหกรรมที่มีการกระจุกตัวสูง เกิดการผูกขาด และขนาดของหน่วยธุรกิจมีความใกล้เคียงกัน จะมีการแข่งขันสูงในด้านที่ไม่ใช่ราคา เมื่อพิจารณาค่า CR₂ และค่า W₂ พบว่า ค่า CR₂ มีค่าสูง และค่า W₂ มีค่าต่ำ แสดงว่า นิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม และสวนอุตสาหกรรมในประเทศไทย มีการผูกขาดและมีการกระจุกตัวสูง มีลักษณะตลาดผู้ขายน้อยราย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม (Evely & Little. 1960: 28) เพราะจากการวิเคราะห์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่า นิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม และสวนอุตสาหกรรมในประเทศไทย มีลักษณะโครงสร้างตลาดแบบผู้ขายน้อยราย และมีการร่วมมือกันในการดำเนินงานทางธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม (Evely & Little. 1960: 22) เนื่องจากธุรกิจรายใหญ่ในอุตสาหกรรมนี้ มีการขยายตัวทางธุรกิจ จึงส่งผลให้ค่ากระจุกตัวค่อนข้างสูง ผู้นำตลาดมีอิทธิพลต่อตลาด

2. พฤติกรรมการแข่งขันทางการตลาดและด้านกลยุทธ์ที่ไม่ใช่ราคา ปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดสภาพการแข่งขันคือ พื้นที่ทำเลที่ตั้งของที่ดินอยู่ในแหล่งที่มีศักยภาพ มีความพร้อมด้านระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ทำให้นักลงทุนมีความเชื่อมั่นต่อผู้พัฒนานิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม และสวนอุตสาหกรรม ด้านการส่งเสริมการขาย เอกชนจะร่วมมือกับทางราชการและหน่วยงานรัฐวิสาหกิจในการจัดงานแสดงนำชมพื้นที่โครงการ การว่าจ้างพนักงานขายที่มีความชำนาญด้านภาษา เพื่อสื่อสารกับนักลงทุนในการให้ข้อมูลของโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมการแข่งขันในเชิงกลยุทธ์ (ชินินทร์ มีโกศล. 2554: 32) ที่กล่าวถึง พฤติกรรมเชิงกลยุทธ์แบบร่วมมือกัน เพื่อลดการแข่งขันระหว่างหน่วยผลิตด้วยตัวเอง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สาวิตรี ช่วยตุ. (2557) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง โครงสร้างตลาดและพฤติกรรม

แข่งขันในอุตสาหกรรมรถกระบะ พบว่า อุตสาหกรรมนี้มีการกระจุกตัวสูง โครงสร้างตลาดมีลักษณะตลาดผู้ขาย น้อยราย และพฤติกรรมการแข่งขันจะเน้นในด้านการแข่งขันที่ไม่ใช้ราคา เช่น การใช้สื่อโฆษณาและการส่งเสริมการขาย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาดังนี้

1. ผู้ประกอบการรายใหญ่มีความพร้อมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมตามกฎหมาย และมีสถานะทางการเงินดีกว่าผู้ประกอบการรายเล็ก ดังนั้น ผู้ประกอบการรายใหม่จึงต้องศึกษา ประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องก่อนจะเข้ามาในอุตสาหกรรมนี้

2. ผู้ประกอบการนิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม และสวนอุตสาหกรรมรายเดิมที่จะ ขยายการลงทุน และผู้ประกอบการรายใหม่ควรศึกษาแหล่งเงินทุนก่อนตัดสินใจลงทุน พิจารณา ด้านความเหมาะสมของพื้นที่ ความเป็นไปได้ของการขายพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานไม่เกิดการ หยุดชะงักกลางคัน

ส่วนข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (indepth interview) ทั้งผู้พัฒนานิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม สวนอุตสาหกรรม และนักลงทุน เพื่อให้ทราบถึงประเด็นสำคัญของ ภาวะเบียดต่างๆ ที่ต้องปฏิบัติให้ถูกต้อง ปัญหาอุปสรรคของการจัดตั้ง และปัญหาอุปสรรคอื่นๆ ที่แต่ละฝ่ายต้อง เผชิญ รวมทั้งกลยุทธ์ต่างๆ ที่ควรใช้ในการแข่งขัน เพื่อให้ธุรกิจดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วย ขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมให้ขยายตัวอย่างยั่งยืนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา พร้อมทั้งช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบคุณพนักงานของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ที่ ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

เอกสารอ้างอิง

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. (2561). *ข้อมูลการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย*. สืบค้นวันที่ 13 ธันวาคม 2561, จาก <http://www.ieat.go.th>

ชนินทร์ มีโกศล. (2554). *เศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ณัฐนันท์ เมธาเกษตร (2557). *โครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของอุตสาหกรรมนมโคพร้อมดื่ม*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2561). *ข้อมูลบริษัท นวนคร จำกัด (มหาชน)*. สืบค้นวันที่ 13 ธันวาคม 2561, จาก <http://www.sec.or.th>

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2561). *ข้อมูลบริษัท สวนอุตสาหกรรมโรจนะ จำกัด (มหาชน)*. สืบค้นวันที่ 13 ธันวาคม 2561, จาก <http://www.sec.or.th>

- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2561). *ข้อมูลบริษัท อมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)*. สืบค้นวันที่ 13 ธันวาคม 2561, จาก <http://www.sec.or.th>
- วรดี จงอัศญากุล. (2554). *การจัดการองค์การอุตสาหกรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สาวิตรี ช่วยดู. (2557). *โครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันในอุตสาหกรรมรถกระบะ*. วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อำนวยการพิมพ์ มนุสุข. (2541). *เศรษฐศาสตร์โครงสร้างและพฤติกรรมของอุตสาหกรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Evely, R., & Little, I. M. D. (1960). *Concentration in British industry*. London: Cambridge University Press.